

Over draken gesproken

Sven Dovianus

Schrijver: Sven Dovianus
Coverontwerp: Sven Dovianus
ISBN: 9789402187144
© Sven Dovianus

Voor Shelby

Inhoudsopgave

Voorwoord	9
Hoofdstuk 1 De legendarische draak	
- 1.1 Legenden en mythen	11
- 1.2 Draken van over de gehele wereld	13
- 1.3 Is de draak uitgestorven?	18
- 1.4 Vliegen en vuurspuwen	21
- 1.5 Zien is geloven	24
Hoofdstuk 2 Dinosauriërs en wetenschap	
- 2.1 Heel erg oud	27
- 2.2 Jong geleerd..	30
- 2.3 Wat weten we werkelijk?	33
- 2.4 Dateringsmethoden	38
- 2.5 Antwoorden in fossielen	41
Hoofdstuk 3 Zijn dinosauriërs draken?	
- 3.1 Wat legenden en fossielen niet vertellen	45
- 3.2 Boem! En alles was goed	53
- 3.3 'Wetenschappelijk' geloofssysteem?	55
- 3.4 Evolutie van de draak	59
- 3.5 Eenzijdige boodschap	61
Hoofdstuk 4 Een andere kijk op de draak	
- 4.1 De twee brillen	63
- 4.2 Een alternatief	65
- 4.3 Andere 'legenden'	68
- 4.4 Draken op de Ark?	73
- 4.5 Waar zijn de draken gebleven?	77
Nawoord	82
Bronmateriaal	85
Bonus	86

Voorwoord

Enige tijd geleden vertelde ik een collega van me dat ik weer een boek aan het schrijven was, waarop hij meteen vroeg waar het over ging. Toen ik hem vertelde dat ik een boek over draken aan het schrijven was, vroeg hij geamuseerd of het om een kinderboek ging. Ik moest hem daarin teleurstellen. Hoewel veruit de meeste mensen net als mijn collega overtuigd zullen zijn dat draken grote vliegende, vuurspuwende, mythologische wezens zijn die nooit écht bestaan hebben, zijn er voor wie op onderzoek uit gaat verrassend veel aanwijzingen te vinden die deze gedachte in twijfel trekken.

Mensen die een paar duizend jaar of zelfs een paar honderd jaar geleden leefden beschikten niet zoals wij vandaag de dag over een fototoestel of camera en dus moesten ze dat wat ze zagen en over wilden brengen op andere wijze zien vast te leggen. Dat de mens een inventief wezen is, blijkt wel uit de vele manieren waarop dit door de menselijke geschiedenis heen gebeurd is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan rotstekeningen, gravures, versierde gebruiksvoorwerpen, vlagafbeeldingen, mondelinge overleveringen en tal van andere kunstuitingen. Het is maar goed dat de mens van nature creatief is aangelegd, want onze korte doch rijke menselijke geschiedenis zit bomvol interessante verrassingen voor wie ervoor open staat en weet waar hij of zij moet zoeken om de onderste steen in deze kwestie boven te krijgen.

Dat men mogelijk ooit draken heeft aanschouwd is wereldwijd terug te zien, niet alleen in wat gevonden is maar ook in wat men ons vanuit lang vervlogen tijden vertellen kan. Wist je bijvoorbeeld dat de grootste en meest gewaardeerde geschiedschrijvers, mensen als Herodotus, Pliny, Cassius Dio, Flavius Josephus, Marco Polo en anderen, stuk voor stuk draken vermeldden in hun werken? Zou het niet raar zijn dat een wezen dat zogezegd niets meer is dan een stuk menselijke verbeelding, op de mens zelf na het meest gedocumenteerde wezen ooit is? Het zou in elk geval een enorme prestatie zijn! Is het mogelijk dat er meer achter dit 'legendarische' monster schuil gaat? Zou het kunnen dat draken echt hebben bestaan en als dat zo is, waar zijn ze dan vandaag de dag?

In 'Over draken gesproken' neem ik je graag mee op een niet alledaagse ontdekkingsreis in onze menselijke historie en gaan we op zoek naar de feiten omtrent dit bijzondere en in mysterie gehulde wezen. Zijn er verbanden tussen de Chinese mythen en Europese legendes? Wat is er waar van de verborgen grotten met verloren schatten die bewaakt werden door draken? Hebben heldhaftige ridders werkelijk gestreden met monsters die mogelijk vuur gespuwd kunnen hebben? Zijn er fossiele resten gevonden die ons meer vertellen over het fenomeen 'draak'? Allemaal vragen die nog voor het eind van dit boek beantwoord zullen worden. Een ding is zeker, ik vertel geen mooie verhalen zonder ze te onderbouwen en voor sprookjes verwijs ik je naar de fictieafdeling van de plaatselijke boekhandel. Ik hou het puur bij feiten en feiten alleen. Wél zal ik zo nu en dan wat vragen opgooien welke je niet alleen zullen intrigeren maar je mogelijk zelfs tot onderzoek zullen aanzetten. Neem vooral niets zomaar even van mij aan, maar toets wat ik zeg. Onderzoek alles en behoudt het goede!

Hoewel deze reis je hoogstwaarschijnlijk dingen gaat tonen die tegen de reeds bestaande visie ingaan, raad ik je van harte aan om de uitdaging aan te gaan en toch vooral door te blijven lezen. Heel erg veel dingen in deze wereld zijn namelijk beslist niet wat ze lijken en het fenomeen draak is daar een heel goed voorbeeld van, zo zal blijken.

Ga er lekker voor zitten en laat je meeslepen in de wondere wereld van de draak!

Hoofdstuk 1 - De legendarische draak

De draak is vandaag de dag populairder dan ooit tevoren. En waarom ook niet? Wat klinkt immers spannender dan een gigantisch reptielachtig monster dat hoog door de lucht vliegt, plotseling een gewaagde duikvlucht neemt, al vuurspuwend een halve stad in lichterlaaie zet om vervolgens in een duel met een dappere held te belanden? Draken spreken nu eenmaal tot de verbeelding en zijn gehuld in mysterie en ongrijpbaarheid. Maar stel je eens voor dat zo'n beest ooit echt leefde...

Heb je jezelf dat nooit voorgesteld? Iedereen is immers bekend met het fenomeen draak en dat terwijl voor zover algemeen bekend is, niemand er ooit een aanschouwde. Wat bewerkstelligt toch de enorme aantrekkingskracht van dit *mythologische* wezen? Waarom zijn er tientallen films, honderden games en duizenden boeken met in de hoofdrol een van deze angstaanjagende wezens, dat terwijl iedereen toch weet dat ze nooit echt bestaan hebben?

1.1 Legendes en Mythen

Het woord 'draak' komt van het Griekse woord 'drákōn', wat zoiets als reusachtige (zee-)slang betekent. Draken zijn erg bijzonder ten opzichte van andere legendarische of mythologische wezens omdat legendes en historische overleveringen ervan overal op aarde en in alle culturen terug te vinden zijn. Alle culturen verschillen van elkaar in taal, gebruiken, feestvieringen, dieet, tradities, geloof, uiterlijk, kledij etc. Maar één ding hebben ze vrijwel allemaal met elkaar gemeen: draaklegendes. Dus als draken niets meer dan mythologische wezens zijn, dan is het op zich best opmerkelijk dat men overal ter wereld hetzelfde wezen bedacht toch? Van China tot Noord Amerika, van Scandinavië tot Indonesië werkelijk overal vinden we legendes waarin draken de hoofdrol vervullen. Voordat we echter wat dieper in de drakenlegendes duiken, wil ik eerst even helder hebben wat nu precies een legende is en waarin het verschilt van een mythe.

Het woord *legende* staat in de dikke Van Dale als volgt gedefinieerd: *Le-gen-de (de, v (m): mv legenden, legendes) – Verhaal dat niet op historische gronden maar op volksoverlevering berust.* Interessant dat men er hierbij vanuit gaat dat volksoverlevering historisch gezien weinig waarde heeft als men spreekt van ‘historische gronden’. Er is wel iets voor te zeggen. Stellen we ons bijvoorbeeld dertig mensen voor, waarvan nummer 1 een verhaal aan nummer 2 vertelt die het vervolgens aan nummer 3 vertelt, enzovoort tot dat nummer 30 het ook heeft gehoord, dan is het heel goed mogelijk dat het originele verhaal onderweg enige ‘schade’ oploopt. Er kunnen bijvoorbeeld bepaalde details verloren zijn gegaan of iets kan qua vertelling overdreven of juist vereenvoudigd zijn. Máár draaklegenden gaan op een of andere manier altijd over grote reptielachtige monsters die de regio terroriseren. Een dergelijk sleutelgegeven zal bij alle dertig veronderstelde mensen zeker zijn aangekomen. Details of het dier groen was of rood en of het siste of brulde kunnen verloren zijn gegaan, maar wereldwijd lezen we overal van grote reptielachtige (soms vliegende en/of vuurspuwende) wezens die een bedreiging vormden. Of volksoverlevering wel of niet een waardevol onderdeel kan zijn binnen de grenzen van ‘historische gronden’, daarover valt nog te discussiëren. Maar, de enorme schat aan archeologische vondsten die o.a. rotstekeningen, gravures, beeldhouwwerken, versierde gebruiksvoorwerpen, familiewapens en vlaggen omvat, maakt dat de draak nauwelijks nog legendarisch genoemd mag worden.

Het woord *mythe* wordt door Encyclo.nl als volgt gedefinieerd: *My-the (de, v (m): mv mythen, mythes) – Verhaal dat veel mensen kennen maar dat niet werkelijk gebeurd is.* In een andere definitie vinden we zelfs deze prachtige omschrijving: *Een episch verhaal waarin de primitieve mens onbegrepen natuurgebeuren poogt te verklaren door het toe te schrijven aan hogere machten.* We zien hier definities waarin men aannames doet welke mogelijk verkeerd zijn. In het geval van beide definities lijkt men ervan uit te gaan dat vroege beschavingen op grond van historische geloofwaardigheid en intellectueel vermogen onbetrouwbaar waren. Bij de definitie voor *legende* gaat men er stevast vanuit dat mondelinge overlevering niet tot historische gronden kan behoren. Bij *mythe* wordt met alle geloofwaardigheid van wat wordt overgeleverd afgerekend, door de aanname te doen dat er

zoiets bestaan heeft als een *primitieve mens* die (wederom bij aanname) voor dom gehouden wordt en dus niet betrouwbaar zou kunnen zijn. Er lijkt vanuit een bepaald vooringenomen standpunt of zelfs een overtuiging gewerkt te zijn bij het opstellen van de beide definities, waardoor een eenzijdig en beperkt beeld is gegenereerd. In een later hoofdstuk kom ik hier uitvoerig op terug.

Hoe het ook zij, de draak ontsnapt mijns inziens aan beide beschrijvingen, niet omdat beide definities qua benadering rammelen en er (onterechte) aannames worden gedaan, maar omdat het gebied van draken veel verder reikt dan een handjevol mondelinge overleveringen van voor eenvoudig gehouden volken. Er zijn door de eeuwen heen zo eindeloos veel verhalen gedocumenteerd dat wellicht de enige reden dat deze verhalen nu het stigma 'legende' of 'mythe' dragen is omdat we deze dieren vandaag de dag niet meer zien. Echter een zo wijd verspreid fenomeen waarover in onze geschiedenis vele honderden keren verteld wordt en waar zoveel overeenkomsten tussen zijn, terwijl er vaak niet alleen honderden jaren tijdsverschil maar ook duizenden kilometers afstand tussen zitten, is wat mij betreft op zijn minst een eerlijk en diepgaand onderzoek waard.

1.2 Draken van over de gehele wereld

Niet lang geleden werd in het Hebei gebied in het noorden van China een bijna achttien meter lang skelet van een draak gevonden. Bewoners van de stad Zhangjiakou ontdekten de overblijfselen en uiteraard werden de sociale media al snel gebombardeerd met theorieën en verregaande veronderstellingen en werden tevens de nodige discussies betreffende de vondst aangewakkerd. De vondst betrof een vrij intact skelet compleet met schedel, tamelijk korte voorpoten en een bijna achttien meter lange ruggengraat. Hoe het skelet daar terecht gekomen is blijft een raadsel.

Het is niet overdreven om te stellen dat vrijwel alle landen ter wereld een eigen 'legende' over een draak bezitten. Sta er vooral eens even goed bij stil dat honderden landen ieder afzonderlijk en op vaak duizenden kilometers afstand van elkaar, zoveel aanwijzingen hebben achtergelaten dat dergelijke wezens werkelijk bestaan hebben. Toeval? Net als feit dat men het wereldwijd altijd heeft over vuurspuwende draken, maar nooit over vuurspuwende hamsters,